EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 508 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Kreeka 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Kreeka 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Kreeka 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Kreeka 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 17. detsembril 2019 võttis komisjon vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegia, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2020) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. 17. detsembril 2019 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Kreekat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta.

(2) 26. veebruaril 2020 avaldati 2020. aasta aruanne Kreeka kohta[3]. Selles hinnati Kreeka edusamme nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud riigipõhiste soovituste[4] täitmisel, varasematel aastatel vastu võetud soovituste järelmeetmeid ja Kreeka edusamme

[1] ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] SWD(2020) 507 final 2.
[4] ELT C 301, 5.9.2019, lk 117.

strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi, mille tulemused avaldati samuti 26. veebruaril 2020. Komisjon järeldas oma analüüsi põhjal, et Kreekal esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on tasakaalustamatus seotud suure valitsemissektori võlaga, suurte viivislaenudega pankade bilansis ja välissektoriga, arvestades endiselt vähest potentsiaalset kasvu ja suurt tööpuudust.

(3) 11. märtsil 2020 kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon ametlikult COVID-19 puhangu ülemaailmseks pandeemiaks. See on tõsine rahvatervisealane hädaolukord, mis mõjutab kodanikke, ühiskonda ja majandust. See seab riiklikud tervishoiusüsteemid suure surve alla, tekitab häireid üleilmsetes tarneahelates, põhjustab volatiilsust finantsturgudel ja tarbijanõudluse šokke ning mõjutab negatiivselt paljusid sektoreid. See ohustab inimeste töökohti ja sissetulekut ning ettevõtete äritegevust. See on toonud kaasa suure majandussõoki, millel on juba praegu Euroopa Liidus tõsised tagajärjed. 13. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise,[5] milles kutsutakse üles võtma kriisile reageerimiseks koordineeritud majanduslikke meetmeid, kaasates kõik osalised nii riiklikul kui ka liidu tasandil.

(4) Mitu liikmesriiki on kuulutanud välja eriolukorra või võtnud erakorralisi meetmeid. Kõik erakorralised meetmed peavad olema rangelt proportsionaalsed, vajalikud, ajaliselt piiratud ning kooskõlas Euroopa ja rahvusvaheliste standarditega. Nende üle tuleks teha demokraatlikku järelevalvet ja sõltumatut kohtulikku kontrolli.

(5) 20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta[6]. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majandussurutise ajal. Komisjon jagas oma teatises nõukoguga seisukohta, et arvestades COVID-19 puhangust tingitud eeldatavat tõsist majandussurutist, võimaldab praegune olukord klausli aktiveerida. 23. märtsil 2020 nõustusid liikmesriikide rahandusministrid komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Lisaks võib nõukogu parandusliku osa puhul teha komisjoni soovituse alusel otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti kohaseid menetlusi. See võimaldab liikmesriikidel kalduda kõrvale tavapäraselt kohaldatavatest eelarvenõuetest ning komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.

(6) Jätkuvaid meetmeid on vaja pandeemia leviku piiramiseks ja kontrollimiseks, riiklike tervishoiusüsteemide vastupanuvõime tugevdamiseks, sotsiaal-majanduslike tagajärgede leevendamiseks ettevõtetele ja majapidamistele suunatud toetusmeetmete abil ning piisavate tervishoiu- ja ohutustingimuste tagamiseks töökohal, et taastada majandustegevus. Liit peaks täiel määral kasutama tema käsutuses olevaid mitmesuguseid vahendeid, et toetada liikmesriikide jõupingutusi nendes valdkondades. Samal ajal peaksid liikmesriigid ja liit tegema koostööd, et valmistada ette meetmed, mille toel taastada ühiskonna ja majanduse tavapärane toimimine ning

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

kestlik majanduskasv, lõimides neisse muu hulgas ülemineku rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale ning tehes kriisist põhjalikud järeldused.

(7) COVID-19 kriis on toonud esile paindlikkuse, mida ühtne turg pakub erakorraliste olukordadega kohanemiseks. Kuid selleks, et tagada kiire ja sujuv liikumine taastumisetappi ning kaupade, teenuste ja töötajate vaba liikumine, tuleb ühtse turu tavapärast toimimist takistavad erakorralised meetmed kaotada, niipea kui need ei ole enam hädavajalikud. Praegune kriis on näidanud, et tervishoiusektoris on vaja kriisiks valmisoleku kavasid, mis hõlmavad eelkõige täiustatud hankestrateegiaid, mitmekesistatud tarneahelaid ja elutähtsa varustuse strateegilisi varusid. Need on laiemate kriisiks valmisoleku kavade väljatöötamise peamised elemendid.

(8) Liidu seadusandja on juba muutnud asjaomaseid õigusraamistikke,[7] et võimaldada liikmesriikidel mobiliseerida kõik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamata vahendid, et nad saaksid leevendada COVID-19 pandeemia erakordset mõju. Need muudatused annavad suurema paindlikkuse ning lihtsustavad ja ühtlustavad menetlusi. Selleks et leevendada survet rahavoogudele, võivad liikmesriigid eelarveaastal 2020–2021 kasutada ka 100 % suurust liidu eelarvest kaasrahastamise määra. Kreekat julgustatakse neid võimalusi täielikult ära kasutama, et aidata probleemidest kõige rohkem mõjutatud üksikisikuid ja sektoreid.

(9) Pandeemia sotsiaal-majanduslikud tagajärjed jaotuvad erinevate spetsialiseerumismustrite tõttu Kreeka piirkondade vahel tõenäoliselt ebaühtlaselt, eelkõige suurel määral turismist sõltuvates piirkondades ja üldisemalt vahetut ettevõtete ja klientide kontakti nõudvates sektorites. Sellega kaasneb märkimisväärne oht piirkondlike ja territoriaalsete erinevuste suurenemiseks Kreekas, mis süvendab juba täheldatud ja finantskriisi aastatel veelgi intensiivistunud suundumust, et erinevused pealinna ning eelkõige saare- ja mägipiirkondade vahel kasvavad. Arvestades ohuga, et liikmesriikidevaheline lähenemisprotsess võib ajutiselt seiskuda, nõuab praegune olukord sihipäraseid poliitikameetmeid.

(10) 30. aprillil 2020 esitas Kreeka oma 2020. aasta riikliku reformikava ja 2020. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(11) Kreeka suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit.

(12) Valitsuse 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt nominaalne eelarvepositsioon halveneb: eelarveülejääk 1,5 % SKPst 2019. aastal muutub 2020. aastal puudujäägiks 4,7 % SKPst. Prognooside kohaselt väheneb eelarvepuudujääk 2021. aastal 0,2 %-le SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse, mis 2019. aastal vähenes 176,6 %-le SKPst, peaks 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt suurenema 2020. aastal 188,8 %ni. Eelarveprognooside aluseks on riigipõhised riskid, nimelt pooleliolevad

---

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/460, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID- 19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus), (ELT L 99, 31.3.2020, lk 5) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID- 19 puhangule (ELT L 130, 24.4.2020, lk 1).

kohtuvaidlused ja avaliku teenindamise kohustused. Makromajanduslikke ja eelarveväljavaateid mõjutab COVID-19 pandeemiast tingitud suur ebakindlus.

(13) Vastuseks COVID-19 pandeemiale ja osana koordineeritud liidu lähenemisviisist on Kreeka võtnud eelarvemeetmeid, et suurendada oma tervishoiusüsteemi suutlikkust, ohjeldada pandeemiat ning anda abi kriisist eriti palju mõjutatud inimestele ja sektoritele. 2020. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt oli nende eelarvemeetmete maht 5,4 % SKPst. Nende meetmete hulka kuuluvad ajutine majanduslik toetus palgatöötajatele, füüsilisest isikust ettevõtjatele, üksikettevõtetele ja teatavatele pandeemiast mõjutatud vabadele elukutsetele, tagasimakstavate ettemaksete tasumine vähenenud käibega äriühingutele, sotsiaalkindlustusmaksete tasumine töötajate eest, kelle tööleping on peatatud, maksude ja sotsiaalkindlustusmaksete, sealhulgas maksude osamaksete tasumise edasilükkamine vähemalt kolmeks kuuks kõigile koroonaviiruse pandeemiast mõjutatud äriühingutele, füüsilisest isikust ettevõtjatele ja palgatöötajatele, intressitoetus väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele antud laenudelt ning suuremad tervishoiukulud. Lisaks on Kreeka teatavaks teinud meetmed, millel ei ole otsest mõju eelarvele, kuid mis aitavad toetada ettevõtete likviidsust. Need meetmed hõlmavad pangalaenude toetamiseks rahalise tagatise andmist, mida jagatakse Kreeka Arengupanga kaudu. Komisjoni 2020. aasta kevadprognoosis käsitatakse maksude edasilükkamist siiski ka likviidsusmeetmena, millel ei ole 2020. aastal negatiivset mõju eelarvele. Üldiselt on Kreeka võetud meetmed kooskõlas suunistega, mis on esitatud komisjoni teatises „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“. Nende meetmete täielik rakendamine, millele järgneb eelarvepoliitika ümbersuunamine keskpika perioodi usaldusväärse eelarvepositsiooni saavutamisele, kui majandustingimused seda võimaldavad, aitab kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkuse säilitamisele keskpikas perspektiivis.

(14) Kui poliitikat ei muudeta, on Kreeka valitsemissektori eelarvepuudujääk komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt 2020. aastal 6,4 % SKPst ja 2021. aastal 2,1 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse on prognooside kohaselt 2020. aastal 196,4 % ja 2021. aastal 182,6 % SKPst.

(15) Kuna Kreeka ei järginud 2019. aastal võlareeglit ning kavatses 2020. aastal ületada eelarvepuudujäägi kontrollväärtust (3 % SKPst), esitas komisjon 20. mail 2020 aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruande. Kokkuvõttes nähtub analüüsist, et aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 määratletud võlakriteerium on täidetud, ent puudujäägikriteerium ei ole täidetud.

(16) Mis puutub COVID-19 pandeemiasse, siis näib Kreeka õigeaegne reageerimine ja piirangute jõustamine olevat tõhus tegutsemisviis, võttes arvesse, et seni on kinnitust leidnud nakatumiste arv olnud üsna väike. Samas eeldatakse, et COVID-19 kriisi majanduslik mõju on tõsine, sest võrreldes teiste liikmesriikidega sõltub Kreeka suurel määral oma turismi- ja transpordisektorist. Turismisektoris võib Kreeka võrreldes 2019. aastaga kaotada suure osa tuludest. Turism on Kreeka majanduse kõige olulisem teenuste ekspordi osa ja moodustas 45 % teenuste ekspordist. Lisaks mõjutab nõudluse vähenemine eeldatavasti ka laevandussektorit, mille arvele langeb 40 % teenuste ekspordist, sest ülemaailmne kaubandus aeglustub pandeemia tõttu. Piirangumeetmete, väiksema netotulu ja suurenenud töötuse tõttu peaks sisenõudlus märkimisväärselt vähenema.

(17) COVID-19 puhanguga silmitsi seistes käivitas Kreeka oma riikliku pandeemiakava ja kehtestas kiiresti enneolematute meetmete kogumi, sealhulgas range karantiini ja

sotsiaalse distantseerumise, eelkõige nende jaoks, keda kahtlustatakse kokkupuutes viirust kandvate inimestega. Ametiasutused võtsid mitmesuguseid meetmeid, et leevendada majanduslikku ja sotsiaalset mõju kuni 10,5 % ulatuses SKPst 2020. aastal. Meetmed hõlmavad 5 % ulatuses SKPst fiskaalmeetmeid, mille mõju eelarvele on 3,7 % SKPst, ning lisaks 1,9 % ulatuses SKPst ajutisi maksude edasilükkamisi ja rahalist tagatist kommertspankadele, mis võivad anda kuni 3,6 % SKPst täiendavaid uusi laene. Avaliku tervishoiuteenuse sektor on saanud ühekordse 273 miljoni euro suuruse kapitalisüsti, mis hõlmab näiteks 2 000 täiendava tervishoiusektoritöötaja palkamist, tervishoiuga seotud seadmete ja varustuse ostmist ning tugevdatud sõeluuringuid.

(18) COVID-19 pandeemiaga tõhusaks toimetulekuks tuleb parandada tervishoiusüsteemi suutlikkust, kättesaadavust ja vastupanuvõimet. Eratervishoiuteenuste otsemaksed ja mitteametlikud maksed, mis on tihedalt seotud haiglate ebatõhusa juhtimisega, on endiselt suured. See põhjustab ebavõrdsust. Endiselt on probleemiks juurdepääs tervishoiuteenustele ja inimeste endi väidetavad rahuldamata tervishoiuvajadused on ühed suurimad ELis, kusjuures esinevad suured erinevused sissetulekurühmade ja tööhõiveseisundi järgi. Omaosalusi ei ole piisavalt hinnatud, et kaitsta haavatavaid rühmi. Seda süvendab ülepakkumine ja seega sageli liiga kallite ravimite ületarbimine. Selle probleemi lahendamiseks rakendab Kreeka ambitsioonikat esmatasandi arstiabi reformi, et tagada lühikeses perspektiivis juurdepääs kvaliteetsetele põhiteenustele, ning pikemas perspektiivis ulatuslikku väravahisüsteemi kogu elanikkonnale. Esimesed märgid viitavad sellele, et see on kodanike kaitsmisel ja viiruse leviku piiramisel keskse tähtsusega, tagades süsteemi täieliku suutlikkuse ravida patsiente vastavalt nende vajadustele. Tervishoiukulutuste jaoks ei ole veel leitud jätkusuutlikku lahendust, sest riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagab peamiselt tagasinõuete süsteem, mis on ebapiisavate struktuurimeetmete tõttu üha suurema surve all. Hoolimata hiljuti võetud julgustavatest meetmetest on tsentraliseeritud hanked endiselt nõrgad. 2018. aastal olid avaliku sektori kulutused tervishoiule alla ELi keskmise, isegi kui võtta arvesse tagasinõuete väärtust, mis lisab ligikaudu 1 % SKPst. Tervishoiusüsteemi tulemuslikkuse, juurdepääsetavuse ja üldise vastupanuvõime parandamiseks on vaja suuremat tõhusust ja täiendavaid rahalisi vahendeid.

(19) On vaja meetmeid, et leevendada COVID-19 kriisi mõju töötajatele ja ettevõtetele. Komisjoni prognoosi kohaselt suureneb töötus 2020. aastal 19,9 %ni ja väheneb 2021. aastal 16,8 %-le. Kreeka on juba kehtestanud tööjõukulude vähendamise ajutise kava ettevõtetele, kelle tegevus on peatunud või tõsiselt mõjutatud, kaitstes samal ajal töölepinguid ja pakkudes asjaomastele töötajatele sissetulekutoetust. Samas tervikliku lühendatud tööaja kava rakendamine pakuks jätkusuutlikumat ja paindlikumat lahendust ning ametiasutused on selles suunas samme astunud. Selline kava võimaldaks ettevõtetel vähendada tööaega vastavalt sellele, mil määral nende tegevus on piiratud, säilitades samal ajal tööstusharude tegevuse ja takistades ajutiste koondamiste muutumist struktuurseks. Paindliku töökorralduse, näiteks kaugtöö laiendamine, mis on Kreekas võrreldes teiste liikmesriikidega seni olnud piiratud, aitaks samuti säilitada majandustegevust ja töökohti piirangute ja sotsiaalse distantseerumise ajal.

(20) COVID-19 kriis võib taas halvendada suure osa elanikkonna sotsiaalset olukorda ja süvendada sissetulekute ebavõrdsust. Enne pandeemia puhangut oli vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus elavate Kreeka elanike osakaal endiselt üks suuremaid ELis, seejuures lapsed ja tööealised inimesed on suuremas ohus kui eakad. Suureks probleemiks on olnud ka palgavaesus, juurdepääs taskukohasele eluasemele ja

energiaostuvõimetus. Kriisi mõju leevendamiseks on äärmiselt oluline pakkuda piisavat sissetuleku asendust kõigile mõjutatud töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, sealhulgas neile, kellel on ebapiisav juurdepääs sotsiaalkaitsele. Samuti on oluline toetada kõige haavatavamaid inimesi, sealhulgas mitteaktiivseid inimesi ja deklareerimata töötajaid, tugevdades sotsiaalseid turvavõrgustikke. Kuna esineb tõenäosus, et rohkem inimesi hakkab taas sõltuma peamistest turvavõrkudest, on oluline parandada miinimumsissetulekutoetuse piisavust. Enim puudust kannatavatele ja haavatavatele rühmadele, sealhulgas puuetega inimestele, pagulastele ja varjupaigataotlejatele, on vaja tagada ulatuslik juurdepääs sotsiaalteenustele. Lisaks ei ole pikaajalise hoolduse teenused piisavalt arenenud. Samuti peaks Kreeka veelgi edendama taskukohaste eluasemete kättesaadavust, eelkõige vaesuse ohus olevate leibkondade jaoks, võttes kasutusele näiteks haavatavate koduomanike hüpoteegiga abistamise kava.

(21) COVID-19 kriis on peatanud viimastel aastatel täheldatud positiivse arengu tööturul ja töötus on taas suurenemas. Selleks et toetada tööhõive kindlat taastumist kriisijärgsel perioodil, peab Kreeka viima lõpule reformid, eelkõige koolitusprogrammid, et suurendada inimeste tööturule toomise poliitika tõhusust. Oluline on suurendada riikliku tööturuasutuse suutlikkust pakkuda tööotsijatele pidevat ja individuaalset tuge. Kreeka peab pöörama erilist tähelepanu noortele ja naistele, keda töövõimaluste puudumine rohkem mõjutab. Samuti on võimalik parandada sotsiaaldialoogi, toetades sotsiaalpartnerite aktiivset ja sisulist kaasamist poliitika kujundamisse, sealhulgas COVID-19 kriisi mõjusid käsitlevate meetmete kujundamisse ja rakendamisse. Valitsus peaks suunama oma jõupingutused kõigi inimeste põhioskuste parandamisele. Väga oluline on pöörata tähelepanu kehvadele õpitulemustele, ajakohastada kutseharidust ja -õpet ning suurendada täiskasvanuharidust. Oskuste tööturu vajadustele mittevastavuse vähendamiseks ja tööturu taastumise kiirendamiseks on väga tähtis suurendada hariduse ja koolituse kvaliteeti ja vastavust tööturu vajadustele.

(22) Jätkusuutliku likviidsustoetuse, sealhulgas käibekapitali pakkumine mõjutatud ettevõtjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) ning mikroettevõtjatele, peamiselt laenude ja tagatiste kaudu, on olnud valitsuse prioriteet alates COVID-19 puhangule reageerimise algusest. Riigiabi ajutise raamistiku alusel on Kreeka kehtestanud kolm kava ettevõtete kapitali likviidsuse suurendamiseks: i) tagasimakstavaid ettemakseid hõlmav kava; ii) rahalise tagatise kava pangalaenude tagamiseks; ja iii) lühiajaliste laenude intressitoetuse kava. On oluline, et pangandussektor täidaks selles protsessis – ametiasutuste toetusel – oma vahendajarolli vajaliku krediidivoo säilitamisel, tuginedes asjakohasele krediidiriski hindamisele ja usaldusväärsetele krediidistandarditele, andes samal ajal täpselt aru varade kvaliteedi halvenemisest. Pangandussektori suutlikkuse toetamine, et pakkuda jätkusuutlikke võla restruktureerimise lahendusi kriisist mõjutatud elujõulistele laenuvõtjatele, on väga oluline, et tagada varade kvaliteet ja samal ajal toetada majanduse taastumist.

(23) Majanduse taastumise toetuseks on oluline kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, sealhulgas asjakohaste reformide kaudu. Majanduskasvu soodustavate investeeringute suurendamine prioriteetsetes sektorites on tähtis pikaajalise majanduskasvu toetamiseks ja piirkondliku ebavõrdsuse vähendamiseks. 2019. aastal oli avaliku sektori investeeringute maht kavandatust väiksem rohkem kui 1 % SKPst, mis oli eelmiste aastate mahajäämusega sarnane. Ametiasutused hakkasid lahendama püsiva alakasutamise probleemi, koostades „riikliku arengukava“, et tugevdada toetatavate

projektide arendamist, juhtimist, rahastamist ja rakendamist reguleerivaid eeskirju, ning tegevuskava avaliku sektori investeeringute prognoosimise ja järelevalve parandamiseks. Arvestades avaliku sektori investeeringute olulist rolli majanduse taastumisel pärast COVID-19 kriisi, on äärmiselt oluline tegeleda allesjäänud haldustakistustega ja luua uute projektide register. Sihtotstarbelise projektide ettevalmistamise rahastu loomine võiks veelgi parandada ja kiirendada avaliku sektori investeeringuid. Avaliku sektori investeeringute tõhusam rakendamine stimuleeriks tänu mitmekordistavale mõjule majanduskasvu veelgi. Kreeka saaks kasu ka tõhusamatest ja jätkusuutlikumatest riigihangetest, mis on lahutamatu osa tema jõupingutustest parandada ja ratsionaliseerida avaliku sektori kulutusi ning tagada konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond. See nõuaks tuvastatud puuduste, näiteks põhjendamatult madala hinnaga pakkumiste püsiva nähtuse käsitlemist asjakohaste õigus- ja haldusmeetmete abil.

(24) Kreeka majanduse taastumiseks on vaja kõrvaldada ka mõned pikaajalised probleemid ja kasutada ära võimalikke tulevasi võimalusi. Märkimisväärsete investeerimisvajadustega sektorite hulka kuuluvad transport ja logistika, kus on vaja eelkõige toetust raudtee, liiklusohutuse ja ühendveosõlmede ajakohastamiseks, samuti tahkete jäätmete ja asulareovee käitlemiseks, mis nõuab keskkonnasäästlikke investeeringuid. Kreeka üleminek kliimaneutraalsele majandusele eeldab pikema aja jooksul ulatuslikke era- ja avaliku sektori investeeringuid. Kavandatud investeeringuid, näiteks väikesemahulisi projekte energiatõhususe, hoonete renoveerimise ja taastuvenergia valdkonnas, võiks teha võimalikult varakult ja need võivad aidata kaasa majanduse taastumisele pärast COVID-19. Keskpika perioodi taastamismeetmete ettevalmistamisele võivad kasuks tulla liikmesriikide riiklikes energia- ja kliimakavades, ühishuviprojektide loendites ja taristu arengukavades kavandatud investeeringud. Seotud investeeringud võiksid hõlmata piiriüleseid ühendusi energia importimiseks ja eksportimiseks naaberliikmesriikide vahel, et tagada jätkusuutlik energiavarustus inimestele ja ettevõtjatele Kreekas, ning meetmeid, et tagada õiglane üleminek piirkondades, mida Kreeka ambitsioonikas kava pruunsöel põhinevast elektritootmisest loobumiseks enim mõjutab. Õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata Kreekal lahendada mõned probleemid, mis on seotud üleminekuga kliimaneutraalsele majandusele, eelkõige riigiaruande D lisaga hõlmatud territooriumidel[8]. See võimaldaks Kreekal kõnealuseid vahendeid võimalikult hästi kasutada.

(25) Varasematel aastatel tehtud mõningatest edusammudest hoolimata peab Kreeka kiirendama jõupingutusi oma digitaalvaldkonna tulemuslikkuse parandamiseks, sealhulgas digitaalsete vahendite ja teenuste kasutuselevõtu kaudu avalikus halduses, kohtusüsteemis ja ettevõtetes. Pärast COVID-19 puhangut mitme digitaalteenuse kasutuselevõtuga saavutatud edu säilitamine ja kinnistamine on avaliku halduse ja majanduse taastumise etapis eriti oluline. Strateegiline lähenemisviis digitehnoloogia kasutamise kiirendamiseks kõigis majandussektorites, sealhulgas avalikus halduses, ning erinevate infosüsteemide, eelkõige turujärelevalve andmebaasi koostalitlusvõime aitaks ületada tootlikkuse erinevust euroala riikidega ja kergendada halduskoormust. Prioriteediks on ka väga suure läbilaskevõimega võrkude kättesaadavuse parandamine ja ülikiire internetiühenduse kasutuselevõtt. Digioskuste poolest jääb Kreeka alla ELi keskmise, sest 2019. aastal näis ainult 51 %-l 16–74aastastest inimestest olevat vähemalt elementaarsed digioskused, samas kui ELi keskmine oli 58 %. Digioskuste täiendamine võimaldab kõigile Kreekas võrdset juurdepääsu e-teenustele, aitab

[8] SWD(2020)507 final 2.

ettevõtetel tõhusalt kasutada kaugtööd ja e-vahendeid ning võimaldab kõigil nii koolide, ülikoolide kui ka täiskasvanuhariduse õppuritel täielikult kaugõppes osaleda. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ebasoodsatest oludest pärit inimestele, sealhulgas pagulastele ja varjupaigataotlejatele, ning kõrvalistes ja maapiirkondades elavatele inimestele.

(26) Pärast Euroopa stabiilsusmehhanismi raames pakutava finantsabiprogrammi edukat lõpuleviimist 2018. aastal kohaldatakse Kreeka suhtes kooskõlas määrusega (EL) nr 472/2013 tõhustatud järelevalvet. Tõhustatud järelevalve alustamine Kreeka üle[9] kinnitab asjaolu, et Kreeka peab keskpikas perspektiivis jätkama selliste meetmete võtmist, mille eesmärk on tegeleda makromajandusliku tasakaalustamatuse võimalike allikatega, rakendades samal ajal struktuurireforme jõulise ja kestliku majanduskasvu toetamiseks. Kreeka võttis 22. juunil 2018 eurorühma ees kohustuse jätkata kõigi peamiste programmi raames vastu võetud reformidega kuni nende lõpuleviimiseni. Lisaks on Kreeka võtnud kohustuse rakendada erimeetmeid eelarvepoliitika, sealhulgas struktuurse eelarvepoliitika, sotsiaalse heaolu, finantsstabiilsuse, töö- ja tooteturgude, erastamise, kohtusüsteemi toimimise, avaliku halduse ja korruptsioonivastase võitluse valdkonnas. Need struktuurireformid on Kreeka majanduse taaskäivitamiseks tehtavate jõupingutuste jaoks üha olulisemad. Nende reformide edukas rakendamine ja lõpuleviimine peaks aitama märkimisväärselt kaasa Kreeka majanduskasvu toetamisele keskpikas ja pikas perspektiivis. Kreeka on kohustatud esitama kord kvartalis aruande oma edusammude kohta tõhustatud järelevalve alla kuuluvate kohustuste täitmisel ning positiivne aruanne võib kord poolaastas tuua kaasa võlakergendusmeetmed, mille väärtus on 0,7 % SKPst aastas. Eurorühm otsustas vastavalt 2019. aasta aprillis ja 2019. aasta detsembris teha poliitikaga seotud tingimustel põhinevate võlameetmete esimesed osamaksed 970 miljoni euro ja 767 miljoni euro väärtuses. Kuues tõhustatud järelevalve aruanne Kreeka edusammude kohta kohustuste täitmisel avaldati 20. mail 2020.

(27) Kuigi praegustes soovitustes keskendutakse pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamisele ja majanduse taastamise hõlbustamisele, hõlmasid nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud 2019. aasta riigipõhised soovitused ka reforme, mis on olulised keskpika perioodi ja pikaajaliste struktuursete probleemide lahendamiseks. Need soovitused on jätkuvalt asjakohased ja nende järgimist jälgitakse järgmise aasta Euroopa poolaasta tsükli jooksul. Sama kehtib ka investeeringutega seotud majanduspoliitikat käsitlevate soovituste kohta. Viimati nimetatud soovitusi tuleks arvesse võtta ühtekuuluvuspoliitika rahastamise strateegilisel kavandamisel pärast 2020. aastat, sealhulgas praeguse kriisiga seotud leevendusmeetmete ja väljumisstrateegiate puhul.

(28) Eelkõige on praeguses olukorras äärmiselt oluline keskenduda jätkuvalt pankade restruktureerimisele, et säilitada finantsstabiilsus ja vabastada pangandussektori suutlikkus, mis võimaldaks rahastada majanduse taastumist. Pangandussektor on muutunud vastupidavamaks, mille tulemusena kaotati 2019. aasta septembris kapitalikontroll, kuid varasemad riskid ja probleemid on endiselt suured. Need hõlmavad endiselt suurt hulka viivislaene, kapitalinõuetega kooskõlas olevat kapitalipositsiooni, mis on siiski on lühikeses perspektiivis silmitsi kasvava kapitalinõudlusega, ning laenukasvust sõltuvat vähest kasumlikkust. Selle tulemusena

[9] Komisjoni 11. juuli 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1192, mis käsitleb tõhustatud järelevalve kasutuselevõtmist Kreeka suhtes (ELT L 211, 22.8.2018, lk 1), ja komisjoni 20. veebruari 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/338, mis käsitleb Kreeka üle tehtava tõhustatud järelevalve pikendamist (ELT L 60, 28.2.2019, lk 17).

on Kreeka pangad eriti ohustatud rahastamiskulude suurenemisest ja varade kvaliteedi uuest halvenemisest COVID-19 pandeemia tõttu. Viivislaenude järelturu jätkuva toimimise edendamine koos uute laenude andmise ja elujõuliste pikaajaliste laenude restruktureerimisega kooskõlas mõistlike krediidistandarditega võib mängida olulist rolli kahetise eesmärgi saavutamisel, milleks on leevendada puhangu mõju varade kvaliteedile, võideldes samal ajal viivislaenude järelmõjuga. Oluline samm selles suunas võib olla õigusraamistiku reform, mis võimaldab võlakohustused täitmata jätnud laenuvõtjatel tagatisest tulenevaid kohustusi piiramatult täitmisele pöörata.

(29) Euroopa poolaasta on liidus majandus- ja tööhõivepoliitika pideva koordineerimise raamistik, mis võib edendada kestlikku majandust. Liikmesriigid on teinud oma 2020. aasta riiklikes reformikavades kokkuvõtte ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamisel tehtud edusammudest. Tagades allpool esitatud soovituste täieliku rakendamise, aitab Kreeka kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja ühistele jõupingutustele tagada liidus konkurentsivõimeline kestlikkus.

(30) Majandus- ja rahaliidu riikide vaheline tihe koordineerimine on väga oluline, et COVID-19 majanduslikust mõjust kiiresti taastuda. Pidades silmas, et Kreeka on liikmesriik, mille rahaühik on euro, ja võttes arvesse eurorühma poliitilisi suuniseid, peaks Kreeka tagama, et tema poliitika jääks kooskõlla euroala käsitlevate soovitustega ja oleks kooskõlastatud teiste euroala liikmesriikide poliitikaga.

(31) Komisjon on Euroopa poolaasta (2020) raames Kreeka majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2020. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2020. aasta stabiilsusprogrammi ja 2020. aasta riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Kreekale esitatud soovituste järelmeetmeid. Komisjon ei ole arvesse võtnud mitte üksnes nende asjakohasust Kreeka eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka seda, mil määral need vastavad liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panus ja tugevdada seeläbi liidu üldist majandusjuhtimist.

(32) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2020. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[10] kajastub eelkõige allpool esitatud soovituses 1.

(33) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja kõnealust hindamist, on nõukogu 2020. aasta riikliku reformikavaga ja 2020. aasta stabiilsusprogrammiga tutvunud. Käesolevates soovitustes võetakse arvesse vajadust võidelda pandeemiaga ja hõlbustada majanduse taastumist, mis on esimene vajalik samm tasakaalustamatuse korrigeerimiseks. Soovitused, milles käsitletakse otse komisjoni poolt määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 kohaselt kindlaks tehtud makromajanduslikku tasakaalustamatust, kajastuvad soovitustes 1, 2, 3 ja 4,

SOOVITAB Kreekal võtta 2020. ja 2021. aastal järgmisi meetmeid.

1. Kooskõlas üldise vabastusklausliga võtta kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida pandeemiale, toetada majandust ja tagada selle taastumine. Kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Tugevdada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet ning tagada piisav ja võrdne juurdepääs tervishoiuteenustele.

[10] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

2. Leevendada kriisi mõju tööhõivele ja sotsiaalvaldkonnale, sealhulgas rakendades selliseid meetmeid nagu lühendatud tööaja kavad ja tagades tõhusa aktiveerimistoetuse.

3. Võtta kiiresti meetmeid, et tagada likviidsus ning jätkuv krediidi- ja muu rahastamise voog majandusse, keskendudes eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, keda kriis kõige rohkem mõjutab. Kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, et toetada majanduse taastumist. Keskenduda investeeringute tegemisel rohelisele majandusele ja digitehnoloogiale üleminekule, eelkõige ohutule ja kestlikule transpordile ja logistikale, energia keskkonnahoidlikule ja tõhusale tootmisele ja kasutamisele, keskkonnataristule ning digitaristu ja oskuste väga suurele suutlikkusele. Suurendada avaliku halduse tõhusust ja digiteerimist ning edendada ettevõtete üleminekut digitehnoloogiale.

4. Jätkata ja viia lõpule reformid kooskõlas eurorühma 22. juuni 2018. aasta kohtumisel võetud programmijärgsete kohustustega, et taaskäivitada majanduse jätkusuutlik taastumine pärast COVID-19 puhangust tingitud piirangute järkjärgulist leevendamist.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja